

SCÉIM UM MARC DEIMHNIÚCHÁIN DO BHIA ARDCHAIGHDEÁIN

BIA ARDCHAIGHDEÁIN (KMÉ)

SCÉIM UM MARC DEIMHNIÚCHÁIN

SAINCHEANGLAIS DEIMHNIÚCHÁIN

Iógart beo blaitithe, iógart uachtair

Búdaipeist, Márta 2026

Iógart beo blaitithe, iógart uachtair

Féadfar iarratais ar thrádmharc Bia Ardchaighdeáin (KMÉ) nó Grád Óir Bia Ardchaighdeáin a chur isteach le haghaidh táirgí faoin ainm ‘iógart beo blaitithe nó iógart uachtair’ a gcomhlíonann a gcoinníollacha táirgthe reachtaíocht reatha na hUngáire agus an AE, agus ní mór don táirge na ceanglais seo a leanas a chomhlíonadh sa bhreis ar na ceanglais ábhartha i gCód Bia na hUngáire (Codex Alimentarius Hungaricus). Ceadáítear vitimíní agus mianraí a chur leis, ar an gcoinníoll go gcomhlíontar an reachtaíocht ábhartha.

Eilimintí éigeantacha

Critéir maidir leis na comhábhair:

- Ní fhéadfar ach bainne bó a thagann ón dtír dhúchais an táirgeora a úsáid.
- Ní mór cion próitéine 3.2 g/100 g ar a laghad a bheith sa bhainne a úsáidtear.
- Ní fhéadfar ach bia-ábhar dathúcháin nó dathanna a eastósctar nó a tháirgtear as amhábhair bia a úsáid le haghaidh dathúcháin.
- Is féidir bianna a bhfuil airíonna blastanais acu (e.g. torthaí, seacláid, srl.), substaintí blastanais nádúrtha, agus ullmhóidí blastanais nádúrtha a úsáid mar bhlásán.
- Féadfar milseoirí a úsáid i gcomhréir le Rialachán (CE) Uimh. 1333/2008 (“*go heisiach: táirgí ina bhfuil cion fuinnimh laghdaithe nó gan siúcra breise curtha leo*”), cé is moite de aspairtéim.
- Nuair a dhéantar í a shaibhriú le táirgí gránach, ní mór tástáil le haghaidh éilliú míceatocsaine ar na príomhghránaigh, ar na bréag-ghránaigh agus ar tháirgí talún eile agus/nó ar phlúir síl eile (e.g. ó olashíolta) a dhéanamh in aghaidh an tsoláthróra i gcomhréir le Rialachán (AE) 2023/915 ón gCoimisiún, ach ar bhonn ráithiúil ar a laghad.

Féadfar torthaí tomhais a chuirtear ar fáil i ndeimhnithe an tsoláthróra a chur san áireamh freisin agus na tástálacha éigeantacha a shonraítear thuas á ndéanamh.

Critéir maidir leis an táirge críochnaithe:

- I gcás iógart torthaí, ní mór an cion torthaí a bheith 8 % ar a laghad.
- Ní cheadaítear breiseáin a úsáid — ní fiú i bhfoirm tabhairt anonn.

Gnéithe roghnacha

Féadfar iarratais ar thrádmharcanna Bia Ardchaighdeáin (KMÉ) agus Grád Óir Bia Ardchaighdeáin a chur isteach le haghaidh táirgí a chomhlíonann, sa bhreis ar na ceanglais éigeantacha thuasluaite, pointe amháin ar a laghad i ngach ceann de na catagóirí eilimintí roghnacha I agus II.

I. Próiseas táirgthe

1. Úsáid saothrán bithchosanta¹.

Féintástáil agus féinfhaireachán

2. Féintástáil chuimsitheach (orgánaileipteach, fisiceach, ceimiceach, micri-bhitheolaíocht) ar an táirge de réir bhaisc táirgthe sa ghabháltas.
3. Faireachán a dhéanamh ar sheilfré na mbaisceanna táirgthe go léir, scrúdú agus doiciméadú ar na paraiméadair orgánaileipteacha, fhisiceacha, cheimiceacha agus mhicribhitheolaíocha.
4. Áireoidh an próiseálaí sna conarthaí soláthróra nach nglacfaidh sé ach le bainne agus uachtar ón bhfeirm déiríochta ina bhfuil cion aflatocsain M1 nach sáraíonn an teorainn, a sheiceálfaidh sé dó féin i ngach baisc bainne agus/nó uachtair amh a sheachadtar chuig an mhonarcha agus a nglactar leis inti. Ní mór an modh tástála a bheith sa chaoi gur féidir é a úsáid chun comhlíonadh na n-uasleibhéal a shonraítear sa rialachán is infheidhme maidir leis na leibhéil inghlactha d'éilleáin áirithe in earraí bia a fhíorú.
5. Tástáil táirgí faoi chuimsiú féinthástála: Cairt rialaithe cáilíochta a chruthú chun luachanna anailíseacha agus micribhitheolaíocha a léiriú go grafach, agus treoirluachanna, tairseach rabhaidh agus/nó luachanna a theorannú. Déanfar na luachanna seo a chur i gcomparáid leis na sonraí iarbhair a fhaightear ó fhéinmhonatóireacht, agus, más gá, déanfar bearta.
6. Déanfar tástálacha i saotharlanna seachtracha faoin scéim féinmhonatóireachta agus na critéir seo a leanas á gcur san áireamh:
 - cion saille,
 - cion próitéine bainne sna solaid neamh-shaille,
 - cion solad neamhshaille,
 - saill neamh-bhainne (nach bhfuil ag teastáil le haghaidh gléasraí nach ndéanann ach bainne/uachtar a phróiseáil),
 - áireamh baictéir aigéid lachtaigh saothráin tús gabhála,

¹ saothráin i gcoinne fás giosta agus múscaín

- micribhitheolaíocht (de réir Fhoraithe Uimh. 4/1998 an 11 Samhain ón Aireacht Sláinte agus Rialachán (CE) Uimh 2073/2005),
- glanmheáchan,
- cion luchtóis i gcás táirge atá saor ó luchtós,
- má léirítear miocrób nó grúpa miocróbach ar lipéadú an táirge, sonraíocht maidir le cainníocht an mhicrób bheo, ghníomhaigh nó an ghrúpa mhicróbhaigh ainmnithe, bheo, ghníomhaigh.

Déanfar sampla amháin ar a laghad a thástáil ar bhonn ráithiúil go randamach ó na baisceanna éagsúla a tháirgtear agus a thugtar ar láimh lena ndíol sa bhliain ar leith.

Próiseas táirgthe bainne (modhanna próiseála bainne)

7. Comhlíonadh le ceanglais sláinteachais níos airde le linn an phróisis táirgthe: beidh bainne agus uachtar amh i mbulc a shroicheann an gléasra faoi réir chur i bhfeidhm Iarscríbhinn 4 de Fhoraithe Uimh. 4/1998 an 11 Samhain ón Aireacht Sláinte maidir leis na leibhéil inghlactha éillithe micribhitheolaíoch i mbianna, 3 huair sa mhí.
8. Féinmhonatóireacht bunaithe ar bhaisceanna, le fócas ar an bpróiseas táirgthe (ó fháil an bhainne/uachtair amh go dtí seachadadh an táirge críochnaithe).
9. Oibriú cláir soláthraithe bainne amh, áit a ndéantar anailís treochtaí ar thorthaí saotharlainne bainne amh.
10. Incháilitheacht chun an lógó ‘Tejszív’ [Croí Bainne] a úsáid.
11. Táirgeadh orgánach deimhnithe de bhun na gcóras rialaithe agus deimhniúcháin a leagtar síos i Rialachán (AE) 2018/848 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle. (Níl sé roghnach in éineacht le pointe 22 agus 29).

Fearachas ainmhithe (próiseas táirgthe an ionchuir)

12. Beatha saor ó OGM.
13. Tá deimhniú bailí leasa ainmhithe Global GAP ag an ngabháltas beostoic.
14. Faigheann an gabháltas beostoic maoiniú AE le haghaidh leasa ainmhithe.
15. Más feirmeoir déiríochta an próiseálaí déiríochta freisin, déanfar tástáil aflatoxin dhoiciméadaithe [ar a bheatha féin agus ar aon bheatha a ceannaíodh (mais, beatha, réamh-mheascáin fhorlíontacha)] uair amháin ar a laghad gach ráithe féilire.

Pacáistíocht atá neamhdhíobhálach don tomhaltóir a úsáid

16. Réiteach pacáistithe fabhrach is féidir a idirdhealú go soiléir i dtéarmaí áisiúlachta agus praiticiúlachta ó phacáistiú táirgí comhchosúla eile atá ar fáil ar an margadh. I gcás pacáistíochta atá fabhrach don tomhaltóir, cuirfear san áireamh freisin gnéithe inbhuanaitheachta mar a shainmhínítear iad i gcatagóir roghnach eilimint III. Níl pacáistíocht atá fabhrach don tomhaltóir inghlactha ag a bhfuil lorg éiceolaíoch/ualach comhshaoil níos mó aici ná mar atá ag táirgí comhchosúla atá ar fáil ar an margadh.

II. Inbhuanaitheacht

Cosaint an chomhshaoil (laghdú ar lorg comhshaoil, lóistíocht ghlas)

17. Feidhmiú modhanna cóireála aoiligh atá neamhdhíobhálach don chomhshaol.

Nóta: Tá próiseas i bhfeidhm ag an ngnóthas chun rioscaí agus deiseanna comhshaoil agus sóisialta a shainaithint, a mheasúnú agus freagairt dóibh. (stóráil aoiligh atá neamhdhíobhálach don chomhshaol, an méid aoiligh a úsáidtear.)

• Úsáid acmhainní fuinnimh in-athnuaite atá neamhdhíobhálach don chomhshaol

18. Faigheann an monarcha/an t-iarratasóir cuid dá fhuinneamh ó fhoinsí in-athnuaite fuinnimh (m.sh. uisce teirmeach, teas geoiteirmeach, grianphainéil, bithghás) le linn an phróisis táirgthe agus ullmhúcháin.

(Tá táirge glas deimhnithe, seirbhís ghlas deimhnithe ag an ngnóthas, nó díolann sé fuinneamh glas (fuinneamh gréine, fuinneamh gaoithe, hidreachumhacht, bithghás, fuinneamh geoiteirmeach/.

Doiciméad chun dáileadh an tomhaltais leictreachais iomláin agus in-athnuaite sa bhliain airgeadais dheireanach a léiriú).

• Ionchuir bhainistíochta inbhuanaithe/modhanna teicneolaíochta a úsáid

19. Bainistiú níos éifeachtaí ar acmhainní, bainistiú ábhair, fuinnimh agus uisce, agus nuachóiriú teicneolaíochtaí próiseála a laghdaíonn an tionchar ar an gcomhshaol (mar shampla aisghabháil teasa athghiniúnach, aisghabháil teasa dramhaíola, feabhas a chur ar éifeachtúlacht na gcóras cuisniúcháin agus laghdú ar thomhaltas fuinnimh).

(Ní mór é a léiriú

- *cé acu atá nó nach bhfuil comhlíonadh/deimhniú comhshaoil aige*
- *cé acu a úsáideann nó nach n-úsáideann táirge glas cáilithe nó seirbhís ghlas cháilithe chun é a oibriú.*

Tá próiseas i bhfeidhm aige chun rioscaí agus deiseanna comhshaoil agus sóisialta a aithint, a mheasúnú agus chun freagairt dóibh.

Is gá scrúdú a dhéanamh maidir le cén cion de na hábhair a úsáideann an gnóthas nó na gnóthais ina slabhraí luacha is amhábhair athchúrsáilte, aisghafa, in-athnuaite agus neamh-in-athnuaite /geilleagar ciorclach/.)

20. Córas aisghabhála fuinnimh ar mheaisíní táirgeachta.
(Mar shampla, úsáid aon trealaimh a ghabhann agus a tharchuireann teas dramhaíola comhbhrúiteora. Athchúrsáil fuinnimh theirmigh le haghaidh próisis thionsclaíocha eile a dteastaíonn teas nó gal uathu).
21. Córas Bainistíochta Comhshaoil (EMS) nó EMAS (Scéim um Éiceabhainistíocht agus Iniúcháireacht Éiceolaíoch) a chur i bhfeidhm i gcomhréir le caighdeán MSZ EN ISO 14001:2015, lena ndeimhnítear comhlíonadh comhshaoil.
(Tuarascálacha bliantúla a ullmhú ina gcuirtear faisnéis ar fáil maidir le húsáid fuinnimh, bainistiú dramhaíola, úsáid uisce agus tionchair eile ar an gcomhshaoil.)
22. Táirgí glantacháin agus glantaigh atá deimhnithe agus a úsáidtear go rialta atá neamhdhíobhálach don chomhshaoil agus/nó atá tíosach ar uisce. (níl sé roghnach in éineacht le pointe 11)
(Deimhnithe, bileoga sonraí sábháilteachta, sonraíochtaí, trádmharcanna ar an bpacáistíocht. Deimhnithe ó chomhlachtaí deimhniúcháin, m.sh. Ecocert, Green Certification, Breeam, Leed.)
23. Fotháirgí a úsáid, cailteanais táirgí agus ábhair a íoslaghdú.
(Tá próiseas i bhfeidhm ag an ngnóthas chun rioscaí agus deiseanna comhshaoil agus sóisialta a shainiú, a mheasúnú agus freagairt dóibh. Úsáideann an gnóthas amhábhair, amhábhair thánaisteacha a tháirgtear ó dhramhaíl i gcomhréir le prionsabail an gheilleagair chiorclaigh, agus cuirtear ceanglais an gheilleagair chiorclaigh san áireamh i ndearadh an táirge, lena n-áirítear pacáistiú an táirge.)
24. Teicneolaíocht cóireála fuíolluisce atá éifeachtúil agus neamhdhíobhálach don chomhshaoil (m.sh. cóireáil bhitheolaíoch fuíolluisce).
25. Laghdú fíoraithe ar úsáid shonrach uisce.
(E.g. uisce te a ritheann chun srutha ó shuiteálacha a úsáid le haghaidh tascanna glantacháin tánaisteacha, uisciú silte, bailiú agus athchúrsáil uisce báistí, athchúrsáil uisce liath.)
- **Rátáil ghlas**
26. Cruthúnas oifigiúil ar rátáil inbhuanaitheachta aitheanta agus deimhnithe, i gcomhréir le reachtaíocht an Aontais atá i bhfeidhm (e.g. ach gan a bheith teoranta do na cásanna seo: EcoVadis, B Corp, BREEAM, LEED, ISCC).
27. Beartas maidir le foinsí glas, doiciméadaithe: ag tabhairt tús áite do sholáthraithe a bhfuil infheistíochtaí inbhuanaitheachta déanta acu.
(Déanann an gnóthas cinnte go ndéanann a sholáthróirí measúnú comhshaoil ar na táirgí agus/nó na seirbhísí. Léiriú ar an gcion ina n-úsáideann soláthraithe, mar shampla, foinsí fuinnimh in-athnuaite, cibé an gcuireann siad gnéithe fuinnimh foirgnimh san áireamh, cibé an n-oibríonn siad córas dramhaíola atá neamhdhíobhálach don chomhshaoil, an laghdáíonn siad tionchar comhshaoil an líonra lóistíochta agus an iompair.)

28. Tá gealltanais um Thionscnamh Spriocanna Eolaíocht bhunaithe (SPTI) ag an ngnóthas.
29. Tagann an t-amhábhair a úsáidtear i dtáirgeadh an táirge ó tháirgeoir orgánach (oibreoir nó grúpa oibreoirí) atá deimhnithe i gcomhréir le Rialachán (AE) 2018/848 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle, nó faightear é ó fheirmeoireacht fhairsing nó ó tháirgeadh a bhfuil lorg comhshaoil laghdaithe aige is féidir a léiriú go heolaíoch ar shlí eile. *E.g. táirgí ar a bhfuil an lipéad ‘orgánach’, táirgí atá neamhdhíobhálach don chomhshaol.* (níl sé roghnach i gcomhcheangal le pointe 11)
- **Réitigh phacáistíochta atá neamhdhíobhálach don chomhshaol a úsáid**
30. Réiteach pacáistíochta atá neamhdhíobhálach don chomhshaol a chur i bhfeidhm do tháirgí pacáistithe (méid pacáistithe laghdaithe nó ábhair phacáistithe mhalartacha, e.g. inmhuirínithe /lógó FSC nó PEFC).
31. Beidh deimhniú BRC nó IFS PACsecure ag soláthraithe ábhair phríomh-phacáistíochta a thagann i dteagmháil leis an táirge.
- **Iompar**
32. Tagann an phríomhchuid chuig an monarcha próiseála óna ghabháltas féin nó ó áit laistigh d’achar 100 km.
(Féadfaidh an láthair táirgthe, monaraíochta agus/nó próiseála a bheith suite laistigh d’achar 100 km.)
33. Uasmhéadú iompair, pleanáil bealaí chun astaíochtaí a laghdú.
(Clár Barainneach & Glas)
34. Ní mór an táirge a sheachadadh chuig an tomhaltóir trí shlabhra soláthair gearr.

Gnéithe sóisialta

35. Iniúchadh SMETA (Malartú Sonraí Eiticiúla Soláthróirí) a bheith ann.
36. Cur amú bia a chosc trí thabhartas.
37. Cur amú bia a chosc trí ghiniúint dramhaíola i dtáirgeadh agus i lóistíocht a chosc.